

"HAZADNAK
RENDÜLETLENÜL
LEGY HIVE, OH MAGYARI!"

MAGYARORSZÁGI HIREK

A KANADAI MAGYAR UJSÁG
BUDAPESTI SZERKESZTŐSÉGÉNEK JELENTÉSEI
BUDAPESTI SZERKESZTŐSÉGÜNK CÍME: HEGEDŰS SÁNDOR UCCA 18. IV. 2.

"CSONKAMAGYARORSZÁG
NEM ORSZÁG, EGÉSZ
MAGYARORSZÁG
MENNYSORSÁGI!"

MI UJSÁG A MEGYÉNKBEN?

BORSOD MEGYE

Tibolddarc községben az éjjeli ór a falu egyik uccájában ószerezencsolt fővel, holtan találták Kardinál Dáriel ötvenéves földmivest, aki Miskolc városánál mint szőlőpásztor volt alkalmazva. A szerencsétlen embert baltával és doronggal verték agyon haragosai.

FEJÉR MEGYE

A vármegye közigazgatási bizottságának ülésén a pénzügyigazgató bejelentette, hogy a múlt évi adókievetésnek csak 28 százaléka folyt be, úgyhogy Fejér vármegye lakossága a múlt évi adókievetés 72 százalékával hátralékban van.

HAJDU MEGYE

A Kisvárdáról Nyiregyháza felé haladó motorvonat a devecseri vasútállomás közelében belefutott egy, a síneken álló, üres teherkocsiba. A hirtelen rázkódottat következtében a motorvonat utasai közül három utas könnyebben megsebesült.

PEST-PILIS-SOLT KISKUN MEGYE

Pestszentlőrincen egy husz méter mély készülő kutban dolgozott Eötvös Szigmond 25 éves pesterzsbeti napzsám. Munka közben mintegy félmázs suly anyaggal telt vödört engedtek le a kutba. A csiga kötele elszakadt és a nagysulyú vödör rázuhant a munkás fejére. A napzsám koponyaalpi törést szenvedett s haldokolva szállították a kórházba.

SZATMAR MEGYE

Az oláhok által megszállott Bikszád határmenti rumán község mellett Panykov János, Boriláb György és Bodnár János csehszlovákiai viski földművesek az egyik délután szabályszerű állandó határátlépési engedéllyel átkeltek a határon a rumán területre is átérő földjük meglátogatására. Alig lépték át a határt, amikor a rumán határőr igazolásra szólította fel őket. A földművesek felmutatták a határátlépési engedélyt, amit azonban a rumán határőr nem fogadott el és mivel a földművesek nem voltak hajlandók felszólításának engedni, hogy térjenek vissza csehszlovák területre, közvetlen közelről rájuk lőtt, Panykov János a helyszínen meghalt, Boriláb Györgynek a bal karját furta át a golyó, míg Bodnárnak sikerült elmenekülnie.

TEMES MEGYE

Temesvárról jelentik, hogy a Béga-csatorna a nagy hóolvadás következtében annyira megdagadt, hogy medréből kilépett és Temesvár külvárosát árvízvesedelem fenyegeti.

VAS MEGYE

Sokorai Mihály nyíradi földmivest a devecseri vásárról hazafelé tartott. Utközben a kocsjára felkerekedett egy asszony. Alig haladtak valamit, Sokorai észrevette, hogy az asszony kést vesz elő ruhájából és rá akar támadni, mire ő felkapta a lábánál heverő baltát és hátrasújt vele. Az ütés a fején talált az asszonyt, aki élettelenül esett hátra. Sokorai Devecserben jelentkezett a csendőrségen. Az asszony ekkorra már meghalt. Kiderült azonban, hogy nem is asszony, hanem férfi volt.

ZALA MEGYE

Zalaegerszegen a munkaképes és munkaképtelen inségek száma a családtagokkal együtt 2987 személy, akiknek a tavaszig való segélyezése 85,000 pengőbe kerül. Az inségek foglalkoztatása három hét óta rendszeresen folyik. Az inségmunka keretében főként uccarendezést végeznek.

Hogyan lett Kirkconnellből „magyar” költő?

A "Petőfi Társaság", amely a magyar irodalmi élet egyik legkomolyabb szervezete, teljesítette a kanadai magyarság régi kívánságát, megítélte önmagát és Watson Kirkconnell egyetemi tanárt azzal, hogy a kanadai költőprofesszort tagjai sorába választotta. Watson Kirkconnell neve nem ismeretlen Magyarországon. Kirkconnell már jó pár esztendeje foglalkozik a magyar irodalommal, sőt angolra fordította a magyar irodalom gyöngyeit. Valami egészen csodálatos érteke van, amellyel a magyar szellemet nemcsak fel foglani képes, hanem az idegen kultúrában még érvényesíteni is tudja.

A "Kanadai Magyar Ujság" hasábjain jelentek meg a költő-tanári első műfordításai, amelyek általános elismerés köve

azok öröme, akik a külföldi magyarsággal való kapcsolatot ápolják és az a véleményük, hogy ezen az úton lehet a külföldi nemzetek lelkéhez közelebb férközni.

A "Kanadai Magyar Ujság" budapesti szerkesztősége az öröndetes hírel kapcsolatban a Petőfi Társasághoz fordult s a következő felvilágosítást kapta: A Petőfi Társaság szabályai értelmében legalább egy rendes tag indítványára lehet a tagfelvétellel foglalkozni: Az indítványhoz természetesen a tagok többségének hozzá kell járulni. Külföldi levelezőtág egymaga nem ajánlhat. Lampérth Géza kiváló költő ajánlotta Watson Kirkconnell-t a Petőfi Társaság tagjai sorába és a társaság egyhanguan meg is választotta.

Lampérthnek nem volt nehéz eldönteni, mert a társaság nagyon is jól ismeri Watson Kirkconnell eddigi működését és így nagy lelkesedéssel nyilatkozhat mellette. A Petőfi Társaság különben is élénk figyelemmel kíséri a külföldi magyarság szellemi életét. Kemény Györgyöt, az amerikai magyarság költőjét néhány évvel ezelőtt már megválasztották a Társaság tagjának s éppen Kemény

György volt az, aki mint a Társaság kültagja felhívta Lampérth Géza figyelmét Watson Kirkconnellre. Megküldötte neki a költő-professzor munkáiinak egy részét és ismertette egyéniségét.

A "Magyarok Világkongresszusa" mely minden alkalmat felhasznál arra, hogy a nemzet szellemi munkáit egymás hoz közelebb hozza, a "Kanadai Magyar Ujság" példányszámait gyűjtötte össze ebből az alkalmából, amelyek bőven közölték Watson Kirkconnell dolgait.

A választással még nem zártuk le a poéta-társaság aktáit, sőt ellenkezőleg éppen most kínálkozik alkalom, hogy Watson Kirkconnell a nagy nyilvánosság alaposan megismerhesse. A Társaság még nem határozott ebben a kérdésben, de azonban bizonyos, hogy nyilvános ülésen fogják Watson Kirkconnell munkásságát és a magyarokkal való barátságát ismertetni. Minden valószínűség szerint ugyancsak Lampérth Géza lesz, aki Kirkconnell bemutatására vállalkozni fog, sőt kiváló színművészeink fogják tolmácsolni Kirkconnell költészetét a magyar irodalom barátai előtt.

PAIZS ÖDÖN

ÚJ TERVEK A DUNA-VÖLGYÉBEN

Újra és újra felvetődött az a gondolat, hogy dunai államokat egy gazdasági egységbe kellene olvasztani. Ebből is látszik, hogy a kiutat a mostani rettenetes kaoszusból más irányban nem is lehet keresni. Magyarország kezdettől fogva azon az állásponton volt, hogyha bármilyen kis lehetőség kínálkozik a kibontakozásra, úgy segítségre siet azoknak, akik a jövőt meg akarják alapozni. Tardif, a francia kormány részéről vetette fel a gondolatot, hogy valamilyen formában meg kellene egyezni az érdeket államoknak. A francia miniszterelnök kezdeményezésének ösztönén csak Magyarország tápsolt a többi államok bizony huzódóznak.

Walkó külügyminiszter Rómába utazott, majd Genfben az érdeklét hatalmakkal kereste a megegyezés lehetőségét. Május közepére akarják összehívni a dunai államok konferenciáját, de Jugoszlávia és Csehszlovákia máris nyitlan elzárta, Ausztria tartózkodó s a többi államok sem nagy elragadtatással sietnek a francia miniszterelnök mellé felsorakozni. A kisanant mindenesetre megijedt. Eddig valamennyi kisanantbeli állam diktálni akart egy nekünk, mint Ausztriának és most amikor legalább látszólag mint egyenrangú felet kellene kezelni Magyarországot huzódóznak és azt érzik, hogy eddigi pozíciójuk meggyöngyült és többé nem diktálhatnak.

Senkise tudja, hogy sikerül-e a kibontakozást megtalálni, az azonban tény, hogy ezt a kérdést többé nehéz levenni a napirendről. A külföldi közvélemény kezd végre világosan látni. Magyarországot nemhogy akadály lenne a békés megoldásnak, hanem az egyetlen, amely még a leghomályosabb kezdeményezést is kitoró öröm melé üdvözl. Eppen a csehek részéről hangzott el az első tiltakozás. Álláspontjukat nehéz volt megindokolni, riadásuknak indítórúgója csak az a félté-

kenység, amellyel Magyarországot felé tekintenek.

Magyarországon mindinkább nyíltan beszélnek arról, hogy a közeljövőben dől el, vajjon az idén ténylegesen befejeződik-e a világháború? Nem a békeszerződések vetnek véget a nemzetek egymás ellen való harcának, hanem a megértés és annak felismerése, hogy lehetlenség a gyűlölködést tovább folytatni. Tizenhét év óta forralják a haragot, keverik a mérget a nemzetek egymás ellen, igazán kifáradhattak ebben az irtózatos vetélkedésben. A francia miniszterelnök nem fog elérni semmit, ha Magyarország, Ausztria, Csehszlovákia, Szerbia és Rumánia egymással látszólagosan kedvező szerződéseket kötnek. Ez már eddig is megtörtént, de a szerződés mindig csak papirus maradt.

Ezek az országok egymásrautaltságukat csak akkor fogják belátni, ha előbb jó példával járnak elől a nagyhatalmak. Öszinte békének kell keletkezni Németország és Franciaország között. Franciaország kezébe való letéve a helyzet kulcsa, de a mindinkább erősödő Anglia fogja siettetni a békés kibontakozást. A dunai államoknak elsősorban pénzre van szükségük. Eddig csak tanácsokat kaptak, holott nem is olyan régen még áramlott a pénz, de azután mindenki belátta, hogy így tovább nem lehet. Senkise vonja kétségbe, hogy a dunai államok szövetkezésére szükség van, de boldogulni csak akkor fognak tudni, ha őszintén megértik egymást, ha igazán keresik a békés megoldásokat és ha megfelelő kidolgozott program végrehajtásához megkapják a pénzügyi alapot. Ha csak egyszerűen leverik a vámfalakat, az a 65 milliónyi nép, amely így közelebb kerülne egymással, nem juthat kedvezőbb anyagi körülmények közé. Egyiknek a nyomorúsága nem fogja a másik nyomorúságát megszüntetni.

Mindenki bizik abban, hogy a közeli hónapok eseményei a

tényleges megértés felé fogják vinni az európai államokat. Ha a felforgatók nem tudnak hatalomhoz jutni, úgy Franciaország és Németország függő ügyeit mégis csak rendezik. S Anglia böcs politikájával abba a helyzetbe jutott, hogy újra irányt szabhat Európa gondolkodásának. Anglia nem kívánhat mást, mint békét, Angliában nem is fognak csalódni a béke igazi hívei.

A francia miniszterelnök érdekes akciója egyre feltétlenül jó lesz. A kisanant államai érezni fogják azt, hogy felforgató törekvések mellé nem tudják többé odaállítani Franciaországot. A nagy protektor, amelyet mindig kijátszhattak Magyarországot ellen, megunta ezt a lehetetlen játékot. Németországot lehetetlen kihagyni a dunai államok erőteljes szövetségéből. Németország a legnagyobb felvevőpiaca az európai agrárállamoknak, csak a német piacon lehet az agrártermékek nagy mennyiségben elhelyezni. Valamennyi agrárállam erőszakosan fejlesztette iparát, bizonyos korlátozások ezen a téren elkerülhetetlenek, ilyen áldozatokra csak akkor lesznek hajlandók az egyes országok, ha más irányban kapnak megfelelő engedményeket.

Talán a kanadai magyarok egy kisse kétkedve fogják olvasni ezeket a sorokat, mert hosszú idő óta egyebet nem hallanak Magyarországról, mint tervezetéseket. Lehet, hogy azt hiszik, a remény bennünket igen könnyen elkábit. Valóban, hosszú idő óta egyebet sem teszünk, mint kísérletezünk, a megoldások azonban folyton visszatérnek a kilindulási pontba, a dunai államok érdek-közösségéhez, ami azt mutatja, hogy mégis csak itt kell keresnünk a kibontakozást.

A gazdasági vezetőkörök más uton keresik egymással a kapcsolatot. Magyarország, Jugoszlávia és Rumánia kiküldötték a legközelebbi terms együttes értékesítést beszéltek meg. Azt már senki se tagadja, hogy az európai piacokon csak egyöntetű fellépés mellett lehet a terményeket értékesíteni. Nem harcolhat egymás ellen a három mezőgazdasági állam, mert különben mindegyik elpusztul. Valóban voltak a múltban is kísérletek, amelyek nem vezettek eredményre, de talán éppen a múlt tapasztalatai fogják rávezetni az államok vezetőit arra, hogyha eddig erőszakkal nem sikerült a gazdasági kérdéseket egyik állam javára sem megoldani, úgy talán most kölcsönös megértéssel elérhetnek valamit.

— 23 —

Magyar szabóinasból — az angol király tanácsadója

A magyar tudományos világ most ünnepli Vámbéry Armin, a nagy nyelvész és ázsiai utazó születésének százéves évfordulóját. Fantasztikus élet, csodálatos pályafutás volt az övé, története annak, hogyan lett a dunaszéradhelyi kis szabóinasból a szentgyörgyi és pozsonyi kis köldus diákból isztambull török nagyurak bizalmasa, turkómán emirek és kánok tanácsadója, akit a perzsa sah éppen-egy kitüntetésekkel halmoz el, mint az angol földrajzi társaság, akit a görög, zárkózott oxfordi egyetem tanári katedrával kínál meg, akitől közép-ázsiai kérdésekben Viktória angol királynő és Abdul Hamid szultán kérnek tanácsokat, aki egyik tényezőjévé lesz az Ázsiáért folyó angol és orosz hatalmi versengésnek s világtekinetly nyelvi, etnográfiai és politikai kérdésekben.

Érdemes volna ezzel az élettel párhuzamba állítani nagy elődjének, Kőrösi Csoma Sándor pályafutását, akit ugyan-az a vágy visz Perzsián, Khorasszánon, Bokharán, a Góbi sívaton át Tibetbe, hogy buddhista zárdákban, barlangoknál rosszabb, fütellen lyukakban, huszfokos hideg mellett éveket koplaljon át, összegyűjtson 40 ezer tibeti szót, megírja az első tibeti szótárt és grammatikát, halhatatlan szolgálatokat tegyen az angol tudománynak s aki mindezt jutalmul azt a szerény emléket kapta Dardslingben, bétezer lábnyi magasságban a tenger színe fölött, a világ egyik legelhatagottabb szögletében.

A tudományos kalandozások, a bepillantás a nomadizáló turkómán népek életébe, kultúrájába csak fokozták s még odadobták tették Vámbéry csodálatát a magyarság legnagyobb erénye, a nemzeti függetlenséghez való ragaszkodása iránt. Vámbéry ezer-ezeröttszáz év után szinte ugyanabban az állapotban, a primitív politikai és állami szervezethez ugyanazon körülményei között talála ottmaradt rokonainkat, hogy ezen az elmaradottságon s a mi azóta véghezvitt teljesítményeinken keresztül még jobban fölmerje a különbséget, a hivatás nagyságát, mely bennünket Közép-Európa egyik vezető népévé emelt. A százéves évforduló ünnep alkalmából hadd idézzük nagy művéből csak a következőket:

"Amit a történelemben példát lannak nevezhetünk, az elsősorban ama nevezetes tényre vonatkozik, hogy a magyarok ki-sebbségük mellett is a számra

néve őket hatalmasan felülmúló ellenségeiket legáták, sőt, jöllehet, az ellenséges elemek lesújtó többségben voltak és jöllehet, az idegen műveltség ve sedelmesen ostromolta őket, a magyarok nemzeti függetlenségüket mégis megóvhatták és fenntarhták. E tüneményhez hasonlót nehéz volna az ázsiai világ egész színterében találni, még magát a rómalak viszonyát Nyugat Európában sem lehetne például felhozni, mint-hogy a római hódítók, ámbár hazai nyelveket az iberekre és gallokra ráerőszakolták, nemzeti tekintetben mégis az utóbbiakban felolvadtak."

"Nem kevésbé érdemi megfigyelésünket teljes mértékben az az ellenállás, melyet a magyarok ama rekedetekkel szemben kifejtettek, melyek a magyarság erkölcsi átalakítása, szóval valódi szellemének megváltoztatása céljából hoztak. E szent buzgalomban a magyar minden ázsiai testvérét és törzsrakonát összevéve felülmúlja hatalmasan megkapó, nemzeti önérzete által. S ez a szeretet és ragaszkodás a nemzeti függetlenséghez, amely állal szemléfé, az ázsiai puszták világából Európába került társadalom oly mértékben ki nem tűnt, amilyenben a magyarok, ebben a népben csodálatosan egészen a mostani korig tovább élt, sőt a megváltozott társadalmi alakulással mellett is ugyanolyan erejű nem vált be és ugyanazokat a kedvező eredményeket hozta létre."

"Ugyanaz az erkölcsi erő, mely a honalapító magyart, besenyőkön, kunokon, khazarokon és a többi törzsrakonon az idegen Pannóniában uralomra jutattja, ugyanaz az erő az új kor magyarjaiban, a számra nézve erősebb szláv-, rumun- s német elem közepette még ezer esztendő múlva is gyöngytelenül tovább él. A magyar, aki mindamellett, hogy ázsiai, illetőleg török-tatár eredetű nép, Európában megghonosodott, e földrészek fontos szolgálatokat tett és arra van hivatva, hogy az elmaradhatatlan átalakulások közben még fontosabb szolgálatokat tegyen."

Milóty István.

HANGSZERKERESKEDÉSSEN

— Kapható itt minden szerzőszám, ami a zongorához szükséges.

— Ó, hogyne kérem!

— Hát akkor adjon nekem egy jó fejszét.

ANGOLUL BESZÉLNI

IRNI ÉS OLVASNI

Könnyen megtanulhat minden magyar a híres két dolláros „Angol-Magyar Tanító” 50 leckéjéből. Az ára most csak egy dollár, melyet a megrendeléssel együtt kell beutalni.

IZIDOR BRAUN
okl. tanító és ny. jegyző
10210 Adams Ave.
Cleveland, O. U. S. A.

\$89.50

HAMBURG
HALIFAXBA
HARNADIK
OSZTÁLYON

Kanadai Szolgálat
RENDSZERES HAJÓJÁRATOK HAMBURG ÉS HALIFAX KÖZÖTT
NEPSZERŰ HAJÓINKON

**ST. LOUIS, MILWAUKEE
és CLEVELAND**

— Kitűnő elhelyezés és ellátás. —
Segítségére leszünk óhazában élő feleségének, gyermekeinek vagy menasszonyának Kanadába való kihozatalánál.

HAMBURG-AMERICAN LINE
274 Main St. Winnipeg

Váltás meg a helyi ügyünké.